

EMAKUMEAK

Joan dan Ilbeltz'ean il zan New York'en Gabriela Mistral, Chile'ko emakume olerkari ospetsua.

Bere izen-deitura jatorrak Luzila Godoy Alkayaga ziran, eta amaren aldetik euskalduna zan. Ondarrabitarrak bai-ziran, diotenez, amaren aurrekoak.

Egunkariak eman zituzten, mugonez, 1945'ean Literatura'ko Nobel saria irabazi zuan emakume argi ta ikasi onen bizitzaren zerzeladak. Baita beraren literatura-lanen berri ere. Beraz, alperrikakoa izango litzakeala derizkiogu, orain emen berriro zerzelada ta berri oriek ezartzea.

Zenbaki ontan bertan, eta N. Etxaniz'ek euskeratuta, argitaratzen ditugu Gabriela Mistral'en olerki bi ta lurbira osoan ezaguna dan bere *Emakume irakaslearen kanta* ederra.

Edertasun guzia Jaungoikoa'ren errukitasuna baizik ezjala, idatzi zuan bein batez Gabriela Mistral'ek... Ain egoki mundu ontan erabilli zuan errukitasun ori, etzion bestean ere Jaun-Zerukoak ukatuko noski.

* * *

Paris'eko *modisto* batek dionez, udaberri ontan emakume-soñekoetan eramango diran margoak auetxek dira: Zeru, Ego-itxaso ta Tyrol-koloreak. Orobat, lasto, txori-mats, larros-zura ta orkidea-koloreak. Baita noski irripar-kolorea (?) ere...

* * *

Martine Carol, zinemako izar erdi-euskaldun ezaguna, orain egun batzuek dirala Paris'eko jatetxe batean afaltzen ari zan. Baita —baña beste mai batean— gizaseme bat ere Martine'n adiskidea.

Kanpoko atea idiki ta sartu zan barrura emakume gazte illeoridun zoragarri bat.

Gizasemeak bialdu zion neskame baten bidez Martine Carol'i: *Nor da emakume zoragarria?*, zion txartel bat.

Martine Carol'ek irakurri zuan txartela ta itzuli zion bereala gizasemeari erantzun onekin: *Ni*.

* * *

Oraindik ez degu zearo senar on bat lortzeko itxaropenik galdu, baña neskazar gelditzeko bildur gutxi bat oraintsu gorputzean sartu zaigula, ezin uka. Ainbeste kontu entzuten baitira neskazarrei buruz!

Adibidez, atzo arratsaldean, neskazarrei su ta gar erasoka ari zan gizaseme bati esan zion berarekin Kai-aldean izketan zegoan adiskide batek:

—Bai, gizona. Gauza oiek guziak orrela izango dituk; baña, tira, neskazarrak ere Jainkoa'k egiñak dituk beñepein.

Ta besteak galde egin zion:

—Seguru alago?

* * *

Rock and noll gora ta *rock and roll* beera baizik paperetan ta radio guzietan irakurri ta entzuten ez degun denbora zoriontsu auetan. egoki izango dāla derizkiogu, Gerriko'ren Sayakeretako errenkada batzuek gogoratzea. Auetek:

“Aitatu ditugun danzako peligro andiak eta eskandalo nabarmen edo publikoak alegiñez edo albaitez eskusatzeko, zer neurri artu bear ditue danzariak erak eta *errietako agintariak?*

1. Neska-mutillen artean, edo, gizakume eta emakumen artean, *eskuak alkarri emanik danzarik ez egitea eta ez permititzea*, baizik *pañuloakin danzatzeta*, erri askotan usadioa edo kostunbrea jarri dan bezela.

2. Modestia bage danzaten duen guztiak, nola diran, len aitatu ditugun albo-joka eta tiraka emakumeak darabilzatenak edo beste zikinkeriak nabarmenkiro egiten dituanak, bereala danzatik atera eragitea eta kastigatzea.

3. Danzaren bukaeran egin oi diran erakerizko korrikak eragoztea, eta soñulariai pena edo kastigu galant bat ematea, artako soñurrik jotzen badue; eta, batezere,

4. Danzak bukatzea, baserritarrak illundu baño lenago eren

etxeetara joan ditezkean moduan, bada bestela bidetan libertade eta erakeri andiagoak izan oi dira plazan bertan baño.”

* * *

“Iturritik, sulla buruan duala, datorrela ikusten ez dezun bitartean, ezin dezakezu emakume baten liraintasunaz iritzirik eman.—*Eugenio D’Ors.*”

MAITE

